

GELİN VE KAYINVALİDE NASIL GEÇİNİRLER?¹

Prof.Dr. Mehmet Zeki AYDIN²

Aile içi iletişimde gelin-kayınvalide ilişkileri önemli bir yer tutar. Bu iletişimde de akla gelen ilk olarak çatışma ve kavgalardır. Bildiğimiz kadarıyla gelin-kaynana sürtüşmesi tarih boyunca olduğu gibi günümüzde de sorun olmaya devam etmektedir. Gelin-kaynana çatışmaları, türkölere, fıkralara, hikâyelere, filmlere, şakalara, mânilere, atasözü ve deyimlere, özellikle de dedikodulara malzeme olmuş konuların başında yer almıştır.

Aman aman kaynana

Dişleri gedik kaynana

Oğlun kebab getirdi

Sensiz yedik kaynana

Niçin Çatşıyorlar?

Evlilik kurumunu derinden yaralayan, boşanmalara kadar varan bu çatışmaların sebepleri vardır. Gözlemlere dayanarak, gelin-kayınvalide arasındaki çekişmelerin belli başlı sebeplerini şöyle sıralayabiliriz: Ön yargılar, alınganlık, kişilik farklılıkları, gelin ve kaynananın haddini aşması (yani sınır sorunu), başkasını yönetme isteği, kıskançlık, ruhsal hastalıklar, bencillik, cahillik vb.

Gelin-kaynana çatışmalarının ilk ve önemli sebebi ön yargılardır. Maalesef gelinin kaynanaya, kaynananın geline karşı tutumunu, peşin hükümler belirliyor ve kafalarında taşıdıkları önyargılara göre davranıyorlar. Bu da küçük bir anlaşmazlığı kavgaya dönüştürüyor.

Daha ortada hiçbir şey yokken gelin kayınvalidesi, kayınvalide gelini için olumsuz düşünelere sahip olarak, âdeta düşmanca bakış açısıyla işe başlıyorlar. Bu nedenle de özellikle kızların, evlenme öncesi görüşmelerde ilk sordukları soru ya da konuştukları önemli konulardan biri, damat adayının annesinin durumu, birlikte kalıp kalmayacakları olmaktadır. Çoğumuzda gelinle kayınvalidenin birbirlerini sevmeyecekleri, geçinemeyecekleri düşüncesi vardır. Böyle bir önyargıyla başlayan ilişkiden olumlu ve iyi bir sonuç beklemek zordur. Bir de kendilerine sosyal çevre tarafından bazı katı roller empoze edilmişse, yani gelin böyle olmalı, kaynana böyle davranmalı gibi, o zaman çatışmalar kaçınılmaz olmaktadır.

---

¹ Bu yazı, "Gelin ve Kayınvalide Nasıl Geçinirler?", **Somuncu Baba**, Malatya Haziran 2011, sayı:128, ss. 54-56'de yayımlanmıştır.

² www.mehmetzekiaydin.com Email:mzekiaydin@mynet.com

Toplumda gelin ve kayınvalide denince bazı istisnalar dışında genellikle bir çatışma, iktidar ve güç mücadelesi akla gelir. Aynı kişiyi (yani oğlu ve kocasını) seven, iki kadın, sudan sebeplerle anlaşamayarak hayatı önce kendilerine sonra tüm aile bireylerine zehir ederler. İnatlaşmalarla başlayan tartışmalar bir süre sonra boşanmalara kadar gidebilmektedir. Oysa biraz düşünüldüğünde iki kadının iktidar mücadelesi içerisine girmesinin anlamsızlığı çok iyi anlaşılacaktır. Çünkü aslında gücü eline geçirmek isteyen taraf, farkında olmadan karşısındakini rakip gibi görmektedir. Fıtratının bir gereği olarak insan, kendisine yapılan bir saldırıya doğal olarak bir savunma mekanizması oluşturmakta, bunun sonucu olarak kavgalar kaçınılmaz hâle gelmektedir.

Gelin veya kayınvalideler, çoğu zaman iyilik yaptıklarını sanarak kötülük yapabilmektedirler. Bazı kayınvalideler, kendisine kötülük yapan gelininden intikam aldığını zannederek oğlunun huzurunu kaçırmaktadır. Kimi kaynanalar, oğlunu zalim gelininden kurtarmak için, kimi kendi seçmediği gelinini boşatıp yeni gelin almak için, kimi de kendi kaynanasının kendisine çektidiklerini çektirerek geliniyle çatışmaktadır.

Gelin kaynana çatışmalarının bir sebebi de, alınganlıktır. Çünkü aynı sözü annesinden duyan gelin ya da aynı söz veya davranışı oğlu ve kızından gören kayınvalide, elkızından ya da eloğlundan duyduğu söze daha çok alınıyor. Oysa her iki tarafın da aynı düşünceyle, aynı anlayış içinde olması birçok tartışmaları engelleyebilir. Gelin evinde nasıl davranıyorsa, eşinin ailesine de aynı şekilde davranabilse; buna karşı kayınvalide, kızına karşı nasıl davranıyorsa, aynı davranışı gelinine de yapabilse sorun olmayacaktır.

Toplumumuzda kayınvalidenin gelinine baskın olma arzusu ve buna karşı gelinin bağımsız olma isteği de gelin-kaynana çatışmasının önemli nedenlerinden biridir. Kayınvalide, hem yaşının verdiği tecrübeye hem de oğlan anası olmasından dolayı gelininin kendi sözünü dinlemesini istemektedir. Yeni evli gelin ise bağımsız olmak, istediği gibi yaşamak, evinde rahat olmayı arzulamaktadır. Sonuç doğal olarak birbirine soğuk davranmak olmaktadır.

Bilerek ya da bilmeyerek, bazen anneler bazen gelinler, oğlunu veya eşini, "ya o ya ben" tutumuyla tercihe zorluyorlar. Erkeğin annesi, oğlunun evliliği ile yakından ilgilenmek istiyor. Çünkü onun gözünde gelin tecrübesizdir ve ona yol göstermek lazımdır. Kendisi de bir zamanlar yeni gelin olmuştu ve tecrübesizdi. Şimdi ise aradan yıllar geçmiş ve tecrübe sahibi olmuştur. Bu psikoloji içinde olan kayınvalide, gelininin kendisini dinlemesini, dediklerinin yapılmasını arzu ediyor. Hâlbuki yeni evlenen gelin ise işine karışılmamasını,

kocası ile yalnız bırakılmasını bekliyor. Özellikle kocasının annesi tarafından yönlendirilmesinden rahatsız oluyor.

Kayınvalidenin oğlunu kıskanması ve âdetâ gelini kendisine rakip gibi görmesi de gelin-kaynana çatışmasına yol açmaktadır. Bazı kaynanalar, evlenen oğlunu gelinine kaptırdığını; yıllarca emek verip büyüttüğü evladını elinden kaçırdığını zannediyor. Özellikle kayınvalide zamanında, oğlunu ekonomik zorluklar içinde yetiştirmişse kıskançlık daha da fazla olmaktadır. Kayınvalide kendisi genç gelinken çektiği sıkıntıları düşünmekte ve gelininin rahatlığından rahatsız olmaktadır. Bazı kayınvalideler, şefkatini kötüye kullanıyor. Gelininin, oğluna iyi bakmadığını, onu perişan ettiğini düşünüyor ve çatışma başlatıyor.

Gelin-kaynana çatışmasının önemli bir sebebi de bazı gelinlerin tembellik yapmaları ve keyiflerine düşkün olmalarıdır. Bazen de gelinin sürekli kendi ailesiyle birlikte olması, imkânlarını o tarafa kullanması ve eşinin ailesine soğuk davranması büyük çatışmalara sebep olabilmektedir.

Bu Kavgadan Herkes Nasibini Alıyor

Her ne kadar gelin-kayınvalide kavgasında iki kişi var gibi görünse de bu olumsuz tablodan etkilenenlerin sayısı bir hayli fazladır. Her şeyden önce gelin-kayınvalide anlaşmazlıklarının merkezinde olan evlat/eř konumundaki erkek, annesi ve eşi arasındaki kavgalardan olumsuz etkilenmekte, iki kişi arasında bir tercih yapmak zorunda bırakılmaktadır. Eğer erkek burada denge unsuru olamazsa hem kendisi hem de ailesi yara almaktadır.

Anneleri ve babaanneleri arasındaki anlaşmazlığa şahit olan çocuklar ise bu kavganın belki de en olumsuz etkilenenleridir. Kişiliklerinin tam oluşma aşamasında olan çocuklar, evin içerisinde olumsuz tablolarla karşılaşmakta, en çok ihtiyaç duydukları anda sevgi yerine kavgalara şahit olmaktadır. Evlatlarını en iyi şekilde yetiştirmek isteyen bir anne, kayınvalidesine karşı gösterdiği olumsuz tutumların çocuğu üzerinde ne kadar olumsuz etki bıraktığını maalesef düşünememektedir.

Tabii ki bu kutuplaşmadan gelin ve kayınvalide de nasiplerini almaktadır. Aile içerisinde otorite olmaya ve gücü elinde tutmayan çalışan taraflar aslında birbirlerine büyük zarar vermektedir. Anne, evladının nazarında eşine baskı uygulayan kişi, eşi ise kocasının nazarında annesine karşı gelen insan konumuna düşmektedir.

Gelin-kayınvalide çekişmesinden etkilenen bir diğer kesim ise toplumun kendisidir. Gelin-kayınvalide çatışması, evlilik konusunda bazı insanları olumsuz düşüncelere sevk

edebilmektedir. Ayrıca gelin-kayınvalide geçimsizliği hakkında yapılan dedikodular toplumu huzursuz ederek aile kurumuna zarar vermektedir.